

УРОК: 28

ДАТА: 19.01.23

ГРУПА: 31

Тема: Однорідні члени речення. Однорідні означення. Розділові знаки при однорідних членах речення.

Мета: повторити і поглибити знання студентів про однорідні члени речення; формувати їх вміння знаходити однорідні члени речення, розставляти розділові знаки та правильно інтонувати речення з однорідними членами речення; визначити зі студентами основні випадки вживання коми в реченнях з однорідними членами, сформувані вміння правильно ставити розділові знаки між однорідними членами речення, підпорядковуючи їх пунктуаційним правилам; розвивати творчі вміння, мислення, спостережливість, вміння аналізувати мовний матеріал, робити висновки, співпрацювати у групі; за допомогою мовленнєво-комунікативного дидактичного матеріалу виховувати вміння бачити красиве із прочитаного в літературних джерелах.

Обладнання: підручник, зошити, вправи, додатковий матеріал.

Тип заняття: урок формування практичних умінь і навичок .

ПЕРЕБІГ ЗАНЯТТЯ

I. Організаційний момент

II. Оголошення теми й мети заняття

III. Актуалізація опорних знань, умінь і навичок студентів

- *Зробити синтаксичний розбір речень.*

Запашні й яскраві квіти росли біля будинку.

Люблю читати газети, журнали, професійну літературу.

IV. Виклад основного матеріалу. Лекція викладача.

*Однорідні члени речення поєднуються сурядним зв'язком, вони відповідають на однакове питання, стосуються одного члена речення й відіграють однакову синтаксичну роль: *Злітаються різні круки, консультанти й політтехнологи* (Л. Костенко). Тут однорідні підмети стосуються одного слова – присудка *злітаються*.*

Розділові знаки при однорідних членах речення

Кома:

Поєднання сполучниковим, безсполучниковим і змішаним зв'язком:

О,О,О	<i>Здалеку я бачу гори, ліси, річки.</i>
і О, і О, і О	<i>Здалеку я бачу і гори, і ліси, і річки.</i>
О і О, О і О	<i>Здалеку я бачу гори й ліси, річку й міст.</i>
О, О і О	<i>Здалеку я бачу гори, ліси й річку.</i>

Тире:

Що протиставляють (між ними можна поставити сполучник **а**):

О-О	<i>Насолоджуюся красою гір не здалеку – зблизька.</i>
------------	---

Крапка з комою:

Якщо вони поширені й у середині хоча б одного з них є кома:

О; О; О *Здалеку я бачу гори, укриті снігом; хвойні ліси; річку, закутану кригою.*

Однорідні означення

Означення однорідні, якщо:

1. Характеризують предмет з одного боку:
Ліс одягнути й жовті, червоні й зелені шати.
2. Суто позитивні або суто негативні за значенням:
Як приємно спекотного дня випити прозорої, солодкої, прохолодної води.
Дув різкий, пронизливий, холодний вітер.
3. Образні (епітети):
Задумливий, смагляволиций вечір заворожує своїм спокоєм.
4. Перше – непоширене, а друге – поширене:
Широкий, порослий травною двір був нам за футбольне поле,
АЛЕ: Порослий травною широкий двір був нам за футбольне поле.
5. Друге пояснює перше:
Дід розповів іншу, правдиву історію.
6. Стоять після означуваного слова:
Будинок, високий, цегляний, звели за півроку.
АЛЕ: Високий цегляний будинок звели за півроку.

Узагальнювальні слова при однорідних членах речення

Узагальнювальними називають слова, що об'єднують в одну групу всі перелічувані предмети, ознаки, дії тощо. Узагальнювальне слово (словосполучення) відіграє ту саму синтаксичну роль, що й однорідні члени речення. Між узагальнювальними словами (УС) й однорідними членами речення треба ставити двокрапку або тире.

Двокрапка й тире:

УС: О, О, О *У моїй уяві змішалось все: гори, ліси, річка.*
О, О, О – УС *Гори, ліси, річка – усе змішалось в моїй уяві.*
УС: О, О, О - *Усе: гори, ліси, річка – змішалось в моїй уяві.*

V. Опрацювання навчального матеріалу

Вправа 1.

Прочитайте речення. Визначте однорідні члени й прокоментуйте розділові знаки при них (усно).

1. Мені там рідне все: й Дінця зелені хвилі, і шепіт яворів, і дальній дзвін копит, і округа озер, степів картини милі й на обрії гаї, що серцю шлють привіт.
2. Земля України, і небо, і люди – усе мені рідне (В. Сосюра).
3. Любов не залежить від нашої волі, приходить без нашої заслуги, щезає без нашої вини (І. Франко).
4. Майдани, парки, вулиці, мости, напнуті над трамваями дроти, розсипані у просторі вогні – усе немовби в летаргійнім сні (М. Луків).
5. Гордість – велика рушійна сила, рідна сестра високого почуття відповідальності (М. Рильський).
6. Тужлива пісня зринає із сопілки, та не розважа сумного серця... (М. Коцюбинський).
7. Мені хотілося розсунути рамки екрана, відійти від шаблонної розповіді й заговорити, так би мовити, мовою великих узагальнень

(О. Довженко). 8. То не хмара – біла пташка хмарою спустилась (Т. Шевченко). 9. Ранкові поля стрепенулися, перехлюпнулися за іскристий обрій, чітко заворушилися на тлі золотого плину хмарин і вмилися сонцем (М. Стельмах). 10. Ані багатство, ані влада, ані могутність і сила не окуплять глупоти й не заступлять мудрості (А. Шептицький). 11. Надворі повсюди лежала роса: на пожовклій траві осінній, на круглій павутині, попід стріхою, на капустах у городі (Гр. Тютюнник).

Вправа 2.

Перепишіть речення й виконайте завдання (розділові знаки пропущено).

1. Сиві рожеві блакитні дими кучеряві плинуть з високих мов башти стрімких димарів (М. Рильський). 2. Тобі Україно моя і перший мій подих і подих останній тобі (В. Еллан-Блакитний). 3. На Маковея збирають люди всяку городину а саме мак кріп цибулю часник моркву соняшник редьку (А. Кримський). 4. Живи Україно живи для краси для сили для правди для волі. 5. Мистецтво не підробляє й не замінює реальний світ а пояснює його розширює й продовжує. 6. Бринить-співає наша мова чарує тішить і п'янить (Олександр Олесь). 7. Усе і небо і перемелене на труху в глибоких коліях дороги сіно і вогкий гнилуватий повів рік і тривожний крик птиці і невисока росиста отава сповіщало що літо вже здає ключі сумовитій осені (М. Стельмах). 8. Небо було глибоке бездонне залите густою темінню усипане міриадами рухливих мерехтливих зірок (Ю. Збанацький). 9. Ніщо не мертве в вирі світовому ні курява планет ні сталагміт ні мумії прадавніх пірамід ні літери спліснявілого тому (Борис Тен). 10. Не було спочинку ні вдень ні вночі (Панас Мирний). 11. Світло і тьма тління і вічність віра і безчестя складають світ цей і потрібні одне одному (Г. Сковорода).

А. Підкресліть однорідні члени речення й розставте розділові знаки.

Б. Знайдіть і випишіть антоніми.

Вправа 3.

Перепишіть текст і виконайте завдання (розділові знаки пропущено).

Намагайся зрозуміти інших людей бачити в їхніх життях їхню правду яку треба приймати. Отже суди про людей не тільки зі своєї позиції а й з їхньої. Ще краще з кількох позицій. А як би вчинив тут П'єр Безухов чи Роберт Джордан чи Мартін Ідей наприклад? Для цього треба мати щедre серце. Живуть же по-своєму дерева і квіти жаби і ластівки шури й соколи. І претензій до них ніхто не висуває. Так і люди (В. Стус).

А. Розставте в тексті розділові знаки й підкресліть однорідні члени речення.

Вправа 4.

Перепишіть речення й виконайте завдання (розділові знаки пропущено).

1. Учітеся брати мої думайте читайте і чужому наuczайтесь й свого не цурайтесь (Т. Шевченко). 2. Широкі безкраї простори легке й м'яке повітря все пройняте й облите сонячним промінням (Б. Грінченко). 3. У них є все пшениця

хутро вовна і риба і мед і добрі води рік (Л. Костенко). 4. Ваше майбутнє **творюється** справами сьогоднішнього дня а не завтрашнього (Р. Кійосакі). 5. У камені у розпаді клітин у сяйві дальніх зір і мрій змаганні в кипінні крові й прорості зернин усюди в животворному диханні ества єдиного пульсує плин (Борис Тен). 6. Усі війни на землі **розпочинаються** політиками **ведуться** військовими й **закінчуються** дипломатами (С. Вакарчук). 7. Любов це насамперед **відповідальність** а потім уже насолода **радість** (В. Сухомлинський). 8. Ми говоримо про свободу тішимося свободою бажаємо свободи підкреслюємо своє бажання свободи але насправді боїмося її (Л. Гузар). 9. І так і сяк намагався відкрити скриньку але зась! (І. Коваль).

А. Підкресліть однорідні члени речення й розставте розділові знаки.

Б. Затранскрибуйте виділені слова.

VI. Рефлексія

VII. Домашнє завдання

Шановні студенти, прошу Вас додатися до мого акаунту

maryporazova@gmail.com на платформу <https://classroom.google.com>

Код курсу: nttq72f

УВАГА!!!

ФОТО КОНСПЕКТІВ ЗАВАНТАЖУВАТИ У CLASSROOM